

LJUDI MORAJU DA NAUČE DA BRINU O SEBI

San o državi koja se brine za sve od trenutka kada se rodiš do trenutka kada umreš je završen. Zato ljudi treba da shvate da moraju da pomognu sebi kako bi obezbedili životni standard. U tome im pomaže osiguranje jer sa malo novca mogu da obezbede miran san, kaže za „Novu ekonomiju“

Andrea Simončeli, predsednik i generalni direktor Generali osiguranja Srbija

► **ANDREA SIMONČELI**, predsednik i generalni direktor Generali osiguranja Srbija

Nova ekonomija: Centralni događaj ove godine, nažalost, bile su poplave. Kako je ta prirodna katastrofa pogodila industriju osiguranja i Generali s obzirom na uništenju imovinu?

Andrea Simončeli: Posao osiguranja je da pokrije različite rizike, pa i rizik od prirodne katastrofe, kao što su zemljotres ili poplava. Ovogodišnje poplave su značajno pogodile uglavnom one osiguravajuće kompanije koje su osigurale velika javna preduzeća kao što je na primer EPS. Koliko znam, Viner štetiše i Unika su najteže pogođeni poplavom jer im je EPS klijent. Generali je imao određene velike isplate, posebno u Obrenovcu, pre svega na ime kasko i osiguranja poljoprivrede. Ukupan iznos je nešto preko milion evra. To jeste veliki novac, ali velika kompanija kao Generali to može prihvatiti.

NE: Da li mislite da preduzeća i pojedinci u Srbiji u dovoljnoj mери osiguravaju svoju imovinu?

AS: Kada sam došao u Srbiju, kultura osiguranja u Srbiji bila je niska. Smatralo se da je osiguranje nešto što se plaća samo za automobil. Putujući zemljom, uverio sam se da je Srbija očigledno nedovoljno

osigurana, što pokazuje i učešće ukupne premije u BDP-u, koji je ispod dva odsto. Razlog je percepcija ljudi da je osiguranje kao bacanje para. Pokušao sam da objasnim suprotno na primeru espresa. U Srbiji espreso košta 30 do 50 centi u proseku. Ako dnevno popijete jedan espreso manje, godišnje tako možete uštedeti 130 do 180 evra, a to je dovoljno da osigurate prosečnu kuću od oko 30.000 evra od poplave, požara, zemljotresa. Jesu plate male, ali i u Srbiji to nije veliki iznos. Pokušavamo da napravimo sporazume sa lokalnim samoupravama da uključe osiguranje imovine u račune za komunalne usluge, ali naravno uz jasno objašnjenje pokriva, a ne da građani ne znaju šta plaćaju. Ljudi mogu sa vrlo malo novca da zaštite ono što im je najvrednija imovina - kuću. Takođe, potrebno je insistiranje na podizanju svesti o značaju osiguranja. Još važnije, država bi trebalo da pogura takvu kampanju. Ne treba da daje olakšice ili novac osiguranjima, već da kaže građanima da osiguraju kuću, jer ako se nešto desi država neće plaćati.

NE: Vlada je poslala poruku građanima poplavljenih područja da će im sve obnoviti. To ne daje mnogo podsticaja građanima da osiguraju imovinu.

AS: Srpsku vladu, koja uzgred radi dobre stvari, kao i svaku vladu na svetu, čine političari i oni uvek govore „ne brinite, država će pomoći“. Na kraju, svaka vlada koliko god da je dobra, po definiciji nema para za to. Kada se dese prirodne katastrofe, one poručuju da nema problema, ali posle šest meseci ili godinu dana jasno je da one to ne mogu da urade. Kada se desi prirodna katastrofa, štete iznose milijarde evra i nijedna vlada to ne može da nadoknadi. U Italiji imamo prirodne katastrofe skoro svake godine. I kada su se dešavali zemljotresi vlade su govorile da će pomoći, ljudi su verovali, ali se na kraju to nije desilo, bar ne u okviru njihovih očekivanja. Sada su ljudi, sa takvim iskustvom, počeli da kupuju osiguranje jer znaju da država nema mogućnosti da pokrije njihov gubitak.

Država treba da poruči građanima da su oni vlasnici kuća i da ne treba da očekuju od države da ih popravi, već da treba da se osiguraju. Država treba da obnovi puteve, škole, bolnice, ali ne i privatne kuće. U suprotnom, stvara se mentalitet da država treba da radi sve - a to odavno nije moguće.

NE: Poljoprivreda je značajan deo srpske ekonomije, a poslednjih godina imamo

redovno vremenske neprilike ili sušu ili grad. Da li se poljoprivrednici dovoljno osiguravaju?

AS: Zahvaljujući tome što Ministarstvo poljoprivrede svake godine daje značajne subvencije poljoprivrednim domaćinstvima da se osiguraju, ona su mnogo bolje pokrivena osiguranjima nego fizička lica. U poljoprivredi premija raste, kako useva tako i životinja, i to pokazuje da raste i svest o osiguranju. U 2011. godini desila se katastrofa sa malinama u Arilju. Sledeće godine svaki proizvođač malina imao je osiguranje. Nekad je, nažalost, prirodna katastrofa najbolja reklama za osiguranje.

NE: Obavezno auto-osiguranje zauzima 40 odsto ukupne premije u osiguranju. U julu ove godine imali smo poskupljenje za 45 odsto, što je naišlo na negativan odijum u javnosti kao i na spekulacije da su se na taj način nadoknadili gubici osiguranjima zbog poplava. Kako vi to komentarišete?

AS: Ono što je pogrešno kod poskupljenja od 45 odsto, što nije malo, jeste što se dogodilo veoma kasno. Greška je što se premija nije povećavala postepeno svake godine. Poslednje povećanje tarife bilo je 2008. godine. Zbog toga je povećanje tarife bilo veoma potrebno i nema nikakve veze sa poplavom. Cena auto-osiguranja 2008. godine bila je u proseku 120 evra. U maju 2014. iznosila je 75 evra. Sa ovogodišnjim rastom tarifa, prosečna cena je povećana na 100 evra. To jeste veliko poskupljenje u odnosu na maj 2014, ali je i dalje ispod cene iz 2008. godine, u evrima. Bilo je potrebno izbalansirati devalvaciju dinara, jer je poskupela cena rada u servisima, cena rezervnih delova, itd. Još važnije, 15. oktobra ove godine maksimalna šteta za povrede tela je povećana sa 200.000 na milion evra.

Još jedan razlog poskupljenja je Garantni fond, čija je uloga da pokrije štetu kada je napravi neko ko nije osiguran. U prošlosti mnoge osiguravajuće kompanije su bankrotirale i štete koje je trebalo one da pokriju plaćaju se iz Garantnog fonda. Fond je izgubio sredstva i NBS je to uvidela. Tako da je ovaj rast cene u interesu građana koji treba da naplate odštetu. Neko bi rekao „ja moram da platim zato što neko

drugi ne plaća“ i to je istina, ali takav je sistem. To je kao da kažemo da moramo da plaćamo veći porez jer ga neko drugi ne plaća uopšte.

Čak i sa ovako velikim poskupljenjem, danas srpski vozač u evrima plaća auto-osiguranje manje nego pre šest godina, a Srbija je i dalje među zemljama sa najjeftinijim auto-osiguranjem u regionu, da ne pominjemo Zapadnu Evropu gde je tarifa od 500 evra pa naviše. Jeste u Srbiji niži standard, ali nije niži pet puta.

NE: Premija osiguranja u Srbiji iznosi svega dva odsto BDP-a, što je pet ili deset puta manje nego u zemljama EU. Zašto je tako?

DRŽAVA TREBA DA PORUČI GRAĐANIMA DA SU ONI VLASNICI KUĆE I DA NE TREBA DA OČEKUJU OD DRŽAVE DA IH POPRAVI, VEĆ DA TREBA DA SE OSIGURAJU. DRŽAVA TREBA DA OBNOVI PUTEVE, ŠKOLE, BOLNICE, ALI NE I PRIVATNE KUĆE. U SUPROTNOM, STVARA SE MENTALITET DA DRŽAVA TREBA DA RADI SVE, A TO ODAVNO NIJE MOGUĆE

AS: To je pitanje svesti i navika koje se menjaju. Ljudi sve više shvataju da moderna država mora da se ostanja više na privatna sredstva, a ne stalno da se traži od nekog drugog da pokrije štetu. To nije pitanje politike već shvatanja da nijedna država ne može pružiti sve. San o državi koja se brine za sve od trenutka kada se rodiš do trenutka kada umreš je završen. Zato ljudi treba da shvate da moraju da pomognu sebi kako bi obezbedili životni standard. U tome im pomaže osiguranje jer sa malo novca mogu da obezbede miran san. U prošlosti je to obezbeđivala država i rezultat je nula. Sada ako hoćete nešto, morate da ulažete u to. I ako imate mali prihod, odvojite nešto da zaštitite ono što vam je najbitnije, kuću, zdravlje, kola. Po mom mišljenju, ni osiguranje od auto-odgovornosti ne bi trebalo da bude obavezno, i voleo bih da živim u zemlji gde je 100 odsto ljudi osigurano jer su svesni da ne žele da plate štetu svojim novcem, ali to nije realno.

NE: Iako je kriza, životno osiguranje raste?

AS: Životno osiguranje predstavlja 20 odsto tržišta osiguranja, ali ove godine će imati rast veći od deset odsto i dostići će 25 odsto tržišta. Kada je kriza i kada se ekonomija smanjuje, smanjuje se premija neživotnih osiguranja, dok premija životnih osiguranja raste. To se događa svuda u svetu. Kada se situacija pogoršava, ljudi manje troše i više štede. Kada se ljudi zabrinu za budućnost, počinju više da štede. Životno osiguranje je i dobar vid štednje, jer daje veću kamatnu stopu od banaka koje su morale da je smanje jer je finansijski sistem u krizi, a osiguranja imaju sofisticiran sistem koji omogućava veći prinos.

NE: Tržište osiguranja stagnira već nekoliko godina. Šta bi država mogla da učini da ono ponovo počne da raste?

AS: Ništa nije skuplje od besplatnog ručka. Država treba da postavi jasna i jednostavna pravila, jednaka za sve. Država je krenula u reforme, donela Zakon o radu, radi na privatizaciji, zakonima u oblasti nekretnina. Vlada čini važne reforme da unapredi poslovno okruženje, a na privatnim kompanijama je da rade u

tom okruženju. Država treba da poruči građanima da brinu o sebi i da se osiguraju. Odluka da se ljudima sa državnim zdravstvenim osiguranjem obezbedi lečenje u privatnim bolnicama je korak u dobrom pravcu. Ali treba obezbediti i poslodavcima, ako žele zaposlenima da uplaćuju privatno zdravstveno osiguranje, da to bude tretirano kao trošak, a ne kao zarada na koju se plaćaju i porezi i doprinosi koji iznose 75 odsto. Ne tražim da država podstiče, nego da ne destimuliše privatno zdravstveno osiguranje.

NE: **Generali** je nedavno otkupio udeo **Delte** u kompaniji i promenio ime. Da li je to donelo neke promene u poslovanju?

AS: Kada je **Generali** rešio da ponovo uđe na tržište Srbije 2006. godine, to je uradio kupovinom **Delta osiguranja**. U ugovoru je stajalo da 51 odsto kupujemo odmah a 49 odsto nakon 10 godina. Taj period bi istekao krajem 2015. godine. Početkom 2014. obratili smo se Delti sa predlogom da to uradimo ranije i oni su ga prihvatili. Ništa tu nema novo, i sve spekulacije zbog čega je to urađeno nisu istinite, a to se jasno vidi i u ugovoru sa Deltom, koji se nalazi i u Narodnoj banci koja je upoznata sa činjenicama. Jedina novina je što je preuzimanje ostatka kompanije urađeno nakon devet umesto nakon 10 godina. Ali to nije ništa promenilo, jer kada je Delta prodala 51 odsto, što inače znači da želite da izađete iz posla, više se nije mešala u poslovanje. Nije bilo nikakvih pritisaka, bili su tihi partner. Naravno, Delta agrar i Delta realestate su bili klijenti i u tom smislu Delta je bila dobar partner i dobar klijent. Danas nastavljamo komercijalni odnos, naravno ako i dalje budu izabrali **Generali** za svog osiguravača. Moram da istaknem da je u **Generaliju** od 2.200 zaposlenih samo jedan Italijan, i to sam ja. Snaga ove kompanije su ljudi, menadžment i ovo je srpska kompanija koju vode Srbi i koja ostvaruje sjajne rezultate.

NE: EU planira uvođenje standarda Solvency II u osiguranje, a NBS najavljuje da će se primenjivati i kod nas. Šta to znači za kompanije?

TREBA OBEZBEDITI I POSLODAVCIMA DA AKO ŽELE ZAPOSLENIMA DA UPLAĆUJU PRIVATNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE, TO BUDE TRETIRANO KAO TROŠAK, A NE KAO ZARADA NA KOJU SE PLAĆAJU I POREZI I DOPRINOSI KOJI IZNOSE 75 ODS TO. NE TRAŽIM DA DRŽAVA PODSTIČE, NEGO DA NE DESTIMULIŠE PRIVATNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

AS: Od 2016. godine EU će uvesti Solvency II standarde. Pošto Srbija nije članica EU, neće morati da primeni ova pravila, ali **Generali osiguranje Srbija** će prihvatiti Solvency II standarde kao deo grupe **Generali**. To je veoma dobar princip koji će promeniti ne samo poslovanje, već i imovinu i bilanse kompanija. Danas nekoliko nas može da sakupi nešto novca, ne mnogo, i dobije dozvolu od NBS da prodaje osiguranje. Naravno, odmah ćemo se odlučiti za auto-osiguranje jer je obavezno. Dakle, nema prepreka za ulazak na tržište. Solvency II sprečava amatere da se bave osiguranjem, jer je to ozbiljan posao. Solvency II kaže da nije do-

voljno imati samo određeni nivo kapitala, već da je potrebno imati određeni ratio solventnosti koji stavlja u odnos kapital i rizike kompanije. Nije dovoljno samo imati 30.000 evra kapitala, jer ako sutra treba da isplatim odštetu od milion evra, neću imati novca. Ja mogu da proglasim bankrot, ali to ne rešava problem jer neisplaćene štete ostaju. Solvency II usvaja grupu pravila koja uspostavljaju minimalni nivo kapitala za obavljanje posla u odnosu na rizike koje kompanija pokriva. Kada se Solvency II primeni na kompanije, odmah će se videti ko ima kapital da radi, a ko ne. Recimo, ako bi se uvelo pravilo da ukoliko kompanija nema kapitala da plati štetu, njen vlasnik mora da odgovara svojom imovinom, svi bi pobegli. Živimo u svetu u kom ne možemo više da prihvatimo da se amateri bave osiguranjem.

NE: Koliko bi osiguravajućih kompanija u Srbiji danas moglo da usvoji Solvency II?

AS: Ako bi se sutra primenio Solvency II, ne bi ostalo više od četiri kompanije. Ostali bi bili zbrisani sa tržišta.

NE: **Generali** upravlja i sa dva penzioner fonda. Kako fiskalna konsolidacija i smanjenje plata i penzija pogađaju penzione fondove?

AS: Ne pogađa direktno industriju, ali sve što znači smanjenje prihoda znači i smanjenje potrošnje. Sve što smanjuje mogućnost za povećanje potrošnje nije dobro. Ali, s druge strane, bilo je neophodno. Vlada je preduzela nepopularnu meru, ali veoma potrebnu, jer ako nemate kontrolu nad javnim finansijama imate inflaciju, devalvaciju i gubite mnogo više od ovih 10 odsto. Ovo je gorka odluka danas, ali korisna za sutra. Obično su političari veoma kratkovidni, i sledećoj vladi ostave katastrofalnu situaciju. Ova vlada ovom odlukom pokazuje dalekovidnost i to da radi za dobro građana. Moram da naglasim i da Srbija ima izuzetno pametne mlade ljude i da verujem da će oni izvuci zemlju iz krize, samo je potrebno više optimizma.